

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEKOKULU ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE OKUL DENEYİMİ (I) DERS ETKİNLİĞİNE KARŞI GÖSTERMİŞ OLDUKLARI KURUMSAL YÖNTEMSSEL VE GÜDÜSEL GÖRÜŞLERİ

INSTITUTIONAL, METHODOLOGICAL AND MOTIVATIONAL OPINIONS OF CANDIDATES OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORT TEACHER AGAINST SCHOOL EXPERIENCE COURSE ACCORDING TO SEVERAL VALUES

¹Murat TEKİN ¹Gökhan BAYRAKTAR ¹Mustafa YILDIZ ¹Murat AKYÜZ

ÖZET

Bu çalışma; Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğretmen adaylarının çeşitli değişkenlere göre Okul Deneyimi (I) ders etkinliğine karşı göstermiş oldukları kurumsal, yöntemsel ve güdüsel görüşlerini belirleyebilmeyi amaçlamaktadır.

Araştırmanın evrenini; Selçuk Üniversitesi, Celal Bayar Üniversitesi, Mersin Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Erciyes Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi ve Akdeniz Üniversitesini Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarının 2.sınıflarında öğrenim gören, 209'u erkek, 191'i bayan toplam 400 Okul Deneyimi (I) ders etkinliğine katılan 2. Sınıf Öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın amacına ulaşmak için uzmanlar tarafından geliştirilen anket, tesadüfi örneklem yoluyla, Okul Deneyimi (I) ders etkinliğine katılan 2. Sınıf Öğrencilerine uygulanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde tanımlayıcı istatistikler kullanılmıştır. Ayrıca okul türüne ve cinsiyetlere göre Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğretmen adaylarının çeşitli değişkenlere göre Okul Deneyimi (I) ders etkinliğine karşı göstermiş oldukları kurumsal, yöntemsel ve güdüsel görüşleri belirleyebilmek için 10 soruya *KI KARE* testi uygulanarak manidarlık (P) 0,05 alınmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde ve hesaplanmış değerlerin bulunmasında SPSS paket programı kullanılmıştır.

Bu çalışmanın sonucunda; öğretmen adaylarının okul türüne ve cinsiyetlere göre okul deneyimi (I) ders etkinliğinin gerçekleşme süreci incelendiğinde; kurumsal işleyiş bakımından, beden eğitimi ve spor yüksekokulları ile uygulama okulları arasında yeterli bir eşgüdümün olmadığı ortaya çıkarken, yöntemsel ve güdüsel açıdan öğretmen adayları için okul deneyimi (I) ders etkinliğinin yararlı olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Anahtar kelimeler: Okul Deneyimi, Beden Eğitimi, Öğrenci

ABSTRACT

In this study, it is aimed to determine institutional, methodological and motivational opinions of candidates of physical education and sport teacher against school experience course according to several values.

The subjects have been 209 male and 191 female students who has attended the school experience course and those students were at the second class of Physical Education and Sport Faculty of Selçuk University, Celal Bayar University, Mersin University, Atatürk University, Erciyes University, Pamukkale University and Akdeniz University. The survey developed by experts has been applied on those subjects randomly. Definitional statistics have been used to analyze data Besides, to determine institutional, methodological and motivational opinions of candidates of physical education and sport teachers against school experience course according to several values. chi square test has been applied. SPSS programme has been used to evaluate data and find out values.

As a result, when process of school experience course is examined according to gender and kind of their school, it has been found that school experience course is useful for teacher candidates with respect to methodological and motivational view, while there is lack of coordination between physical education and sport faculties and practice schools.

Key words: School experience, Physical education, student.

GİRİŞ

Günümüz toplumlarında nitelikli insan gücüne duyulan ihtiyaç giderek artmaktadır. Toplumların nitelikli insan gücü ihtiyaçları ancak nitelikli eğitim kurumlarıyla sağlanabilir. Eğitimin niteliğini etkileyen pek çok faktör bulunmaktadır. Kuşkusuz bu faktörlerin en önemlilerinden biri de öğretmendir. Öğretmen eğitim sürecinde anahtar rol oynar.

Öğretmenin, okuldaki rollerinden en önemlisi bilgi yayıcılığıdır. Bu rolüyle öğretmen; öğrencisinde istendik davranış değişikliklerini oluşturur, ona iyi ilişkiler kazandırır ve onu becerikli kılar. Ayrıca öğretmenden öğrencisine geçerli değer duygusu, disiplinlik, yargıçlık, sıradışık gibi roller de kazandırması beklenir (Bursalıoğlu 1987; Erken 1974). Öğretmenlerin eğitim sürecinin hedeflerine ve genel prensiplerine (Dewey 1970) inanmaları, bireysel girişim ve yaratıcılığın gelişmesi için hoşgörüyü sahip olmaları gerekir. Eğitimin her ögesi öğretmen tarafından düğümlenir ve değerlendirilir. Öğretmene değer verme, şahsiyetine saygı, onun refah ve güvencesi, milletlerin geleceğinin kaderi anlamını taşır (Develioğlu 1987).

Bir ülkenin kalkınması, o ülke halkının eğitim ve öğretimden geçme oranının artırılması ve kaliteli öğretmen yetiştirilmesi ile doğru orantılıdır (Büyükkaragöz 1985). "Öğretmen yetiştirme" çok boyutlu ve geniş kapsamlı bir konudur. Öğretmen adaylarının seçimi, hizmet öncesi eğitimi, bir dereceye kadar stajyerlik dönemi ve bu dönemdeki izleme ve değerlendirme çalışmaları, hizmet içi eğitim gibi alt konular ve bunlarla ilgili özellikler tümüyle öğretmen yetiştirme kavramı içine girmektedir (Oğuzkan 1983).

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 43. maddesinde; öğretmenliğin

devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan bir ihtisas mesleği olduğu belirtilmektedir. Mizoue ve Inoue (1993) öğretmenlerin profesyonelliğini geliştirmek için, eğitim sertifikası standartlarının artırılması gerektiğini ileri sürmektedirler.

Öğretmen eğitimi programları; genel kültür, öğretim alanı (alan bilgisi) ve mesleki formasyonu ile ilgili davranışların kazanıldığı birbirini izleyen etkinlikleri içermektedir. Bunlar; gözlem, öğretim faaliyetlerine katılma, öğretmenin denetiminde ders verme ve öğrenci-öğretmen (aday öğretmen) sıfatıyla ders verme etkinlikleridir (Alkan 1987).

Öğretmen yetiştirmede hizmet öncesi eğitim kapsamında yer alan okullardaki öğretmenlik uygulaması çalışmalarının önemi şüphesiz yadsınamaz. Öğretmenlik uygulaması sırasında, öğretmen adayı, gelecekte üstleneceği öğretmenlik rolüne hazırlanmak için çaba gösterir. Bu nedenle öğretmenlik uygulaması, öğretmen adaylarının meslek yaşamları süresince yararlanacakları ilk deneyimlerini kazanmaları açısından önemli bir dönem olarak görülebilir.

Flowers'a göre de, eğitimde uygulama çalışmalarının öğretmen adaylarına bir çok yönden katkısı söz konusudur ve bu katkılar üç alanda olmaktadır (Alkan 1987): (1) kuramı uygulama olanağı sağlama, (2) çalışmalarını yöneltmek için öğrenciye ihtiyaçlarını ve eksikliklerini görmesine yardım etme, (3) gerçek öğretme-öğrenme durumunu yönetirken öğrenci ile çalışma olanağı sağlama ve etkin biçimde fonksiyonel olma kabiliyeti geliştirme.

Diğer taraftan, öğretmenlik uygulamasının bir nevi benzeri olan ve "öğretmen adaylarına, öğretmen olma yolunda karşılaşılabilecekleri birçok sorunu

tanıtın yapılandırılmış gözlem ve etkinlikler süreci olarak tanımlanan okul deneyimi" (Sands ve Arkadaşları 1996) adı altında yeni çalışmalar başlatılmıştır. Okul deneyimi, iki dönem boyunca ve haftada bir gün (iki dönem boyunca 24 gün) olup, seçilen dönemler, üniversitenin son iki yılında yer almaktadır. Bu uygulama, öğretmen adaylarına gözlem yapmak, düşünmek, deneyim kazanmak için yeteri kadar zaman sağlayacaktır.

Bununla birlikte, haftalar geçtikçe, "etkinlikler", öğretmen adaylarının başarılı bir öğretime katkıda bulunan bazı farklı yetileri öğrenmelerini sağlar. Öğretmen adaylarının deneyimleri arttıkça, dersi kısa bir süre için öğretmeye ya da yakın gözetimi altında bulunduğu öğretmenle birlikte dersin işlenişine katkıda bulunmaya başlarlar. Okul deneyiminin sonraki aşamasında dersin tümünü öğretmeleri beklenir. Böylece öğretmen adayları, öğretim teknikleri ve sınıf yönetimi konusunda yeterince deneyim kazandıktan sonra öğretmenlik uygulamalarına başlayacaklardır.

Sands ve arkadaşları (1996), okul deneyiminin amacını şu şekilde belirtmektedirler: (1) öğretmen adaylarında, eğitim gördükleri düzeyde öğretmenlik ve değerlendirme yapmak için gereken mesleki yeterliliği oluşturmak, (2) öğrencilerin yaş, yetenek, özel ihtiyaç ve geçmiş birikimlerine öğretmenliklerini etkili bir şekilde uyarlayabilmeleri için öğretmen adaylarını hazırlamak, (3) etkili bir okul ortamına katkıda bulunacak anlayış ve tutumlara sahip profesyonel birer öğretmen olabilmeleri için öğretmen adaylarını hazırlamak.

Eğitim ve öğretim hizmetlerinin ülke genelinde dengeli ve verimli olarak yürütülmesinin sağlanması, eğitim kurumlarının değişen ve gelişen sosyal, ekonomik ve teknolojik şartlara ve ihtiyaçlara cevap verecek şekilde hazırlamakla mümkündür. Kaliteli bir

eğitim ve öğretimin gerçekleştirilebilmesinde en önemli unsurlardan biri öğretmendir.

Bundan dolayı bütün ülkeler eğitim çalışmalarına önem vermiş ve bu çalışmaların odak noktasını da "öğretmen" oluşturmuştur. Bu gelişim günümüzde öğretmen eğitimi programlarında yeni gelişmeler doğrultusunda değişimler yapılması gereğini ortaya çıkarmıştır.

Bu değişimlerin en önemlilerinden birisi öğretmen eğitiminde adayların okullarda daha fazla uygulama çalışması yapması zorunluluğunu getirmesidir. Günümüzde birçok ülkede öğretmen eğitiminde okullarda yapılan çalışmalar ön plana çıkmıştır. Deneyimli öğretmenlerle yapılan mülakatlar sonucunda ortaya çıkan ortak düşünce "Bir şeyi gerçekten öğrenmek ancak öğretim etkinliğinin içinde bizzat bulunmakla olur" şeklindedir. 1994 yılında YÖK/ Dünya Bankası-Milli Eğitimi Geliştirme Projesi kapsamında Eğitim Fakültesi-Uygulama Okulu İşbirliğini gerçekleştirmeyi amaçlayan çalışmalar başlatılmıştır. Bu çalışmaların temelinde kimi mesleklerde olduğu gibi uygulama boyutu olmadan kuramsal bilginin etkili olmadığı düşüncesi yatmaktadır. Öğretmenlik uygulamasının ortamı okuldur. Öğretmen Adayları, becerilerini geliştirmek ve mesleğin inceliklerini kavrayabilmek için bu ortamda bulunmalıdır (Kocabaş ve diğerleri 2000). Ancak bütün bunlar bilinmesine rağmen ülkemizde öğretmenlik uygulamasına yeterince önem verilmemiş ve öğretmenlik uygulaması lisans programlarının son yıllarında üç haftalık yoğunlaştırılmış okul çalışmaları olarak kalmıştır. Uygulama süreci, öğretmen adaylarının kuram ile uygulama arasındaki ilişkiyi anlamasında temel öğedir. Öğretmen adaylarının mesleki yeterliliklerini geliştirmeleri, mesleğin gerektirdiği kuramsal bilgileri eğitim ortamlarında

uygulayabilme becerisini kazanmaları ve öğretmenlik mesleği ile ilgili olumlu tutum oluşturmaları bu süreç sonunda gerçekleşmektedir (Alkan 1991). Bu model, öğretmeni yetiştiren üniversiteler ile Milli Eğitim Bakanlığı'na eşit sorumluluk vererek daha etkili öğretmenler yetiştirecek bir yapıya sahiptir. Fakülte-Okul İşbirliği modelinde yapılan çalışmalar modelin istenilen düzeyde verimli işlemediğini göstermiştir. Özellikle modelin ilk uygulama aşaması olan Okul Deneyimi-I'de çok çeşitli sorunlar yaşanmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Okul Deneyimi-I'de karşılaşılan sorunlardan biri olan etkinliklerin daha iyi anlaşılır bir halde yeniden düzenlemesidir.

YÖNTEM

Bu çalışmanın amacı; Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğretmen adaylarının çeşitli değişkenlere göre Okul Deneyimi (I) ders etkinliğine karşı göstermiş oldukları kurumsal, yönetsel ve güdüsel görüşlerini belirleyebilmek.

Araştırmanın evrenini Selçuk Üniversitesi, Celal Bayar Üniversitesi, Mersin Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Erciyes üniversitesi, Pamukkale üniversitesi ve Akdeniz Üniversitesinin Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarının 2.sınıflarında öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini; Selçuk Üniversitesi, Celal Bayar Üniversitesi, Mersin Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Erciyes üniversitesi, Pamukkale üniversitesi, ve Akdeniz Üniversitesinin Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarının 2.sınıflarında öğrenim gören, 209'u erkek, 191'i bayan toplam 400 Okul Deneyimi (I) ders etkinliğine katılan 2. Sınıf Öğrencileri oluşturmaktadır..

Araştırma tarama modelindedir. İlk olarak araştırmanın amacına ilişkin mevcut bilgiler, literatürün taranmasıyla sistematik bir şekilde verilmiştir. Böylece

konu hakkında teorik bir çerçeve oluşturulmuştur. İkinci olarak araştırmanın amacına ulaşmak için uzmanlar tarafından geliştirilen anket, tesadüfi örnekleme yoluyla, Selçuk Üniversitesi, Celal Bayar Üniversitesi, Mersin Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Erciyes üniversitesi, Pamukkale üniversitesi, ve Akdeniz Üniversitesinin Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarının 2.sınıflarında öğrenim gören, 209'u erkek, 191'i bayan toplam 400 Okul Deneyimi (I) ders etkinliğine katılan 2. Sınıf Öğrencisine uygulanmıştır.

Verilerin çözümlenmesinde tanımlayıcı istatistikler kullanılmıştır. Ayrıca okul türüne ve cinsiyetlere göre Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğretmen adaylarının çeşitli değişkenlere göre Okul Deneyimi (I) ders etkinliğine karşı göstermiş oldukları kurumsal, yönetsel ve güdüsel görüşleri belirleyebilmek için 10 soruya (2X2) *KI KARE* testi uygulanarak manidarlık (P) 0,05 alınmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde ve hesaplanmış değerlerin bulunmasında SPSS (Statistical package for social sciences) paket programı kullanılmıştır.

BULGULAR

Okul türüne ve cinsiyetlere göre Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğretmen adaylarının çeşitli değişkenlere göre Okul Deneyimi (I) ders etkinliğine karşı göstermiş oldukları kurumsal, yönetsel ve güdüsel görüşleri belirleyen istatistiksel sonuçlar tablo 1'den tablo 10'a kadar verilmiştir.

Tablo 1'de görüldüğü gibi; ilköğretim okuluna giden erkek öğretmen adaylarının %39,9'u hayır cevabını verirken bayan öğretmen adaylarının %42,4'ü kısmen cevabını vermişlerdir. Hesaplanan P değeri $0,107 > 0,05$ olduğu için gruplar arasında fark yoktur.

Liseye giden erkek öğretmen adaylarının %64,3'ü kısmen cevabını

verirken bayan öğretmen adaylarının %50,8'i hayır cevabını vermişlerdir. Hesaplanan P değeri $0,001 < 0,05$ olduğu için gruplar arasında istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 2'de görüldüğü gibi; ilköğretim okuluna giden erkek öğretmen adaylarının %39,2'si, bayan öğretmen adayların da %35,6'sı hayır cevabını vermişlerdir. Hesaplanan P değeri $0,177 > 0,05$ olduğu için gruplar arasında fark yoktur.

Liseye giden erkek öğretmen adaylarının %50,0'ı hayır cevabını verirken bayan öğretmen adaylarının %54,2'si kısmen cevabını vermişlerdir. Hesaplanan P değeri $0,032 < 0,05$ olduğu için gruplar arasında fark vardır.

Tablo 3'de görüldüğü gibi; ilköğretim okuluna giden erkek öğretmen adaylarının %44,4'ü, bayan öğretmen adayların da %55,3'ü hayır cevabını vermişlerdir. Hesaplanan P değeri $0,021 < 0,05$ olduğu için gruplar arasında fark vardır.

Liseye giden erkek öğretmen adaylarının %60,7'si, bayan öğretmen adaylarının da %61,0'ı hayır cevabını vermişlerdir. Hesaplanan P değeri $0,042 < 0,05$ olduğu için gruplar arasında fark vardır.

Tablo 4'te görüldüğü gibi; ilköğretim okuluna giden erkek öğretmen adaylarının %47,7'si, evet cevaplarını verirken bayan öğretmen adaylarının %40,2'si kısmen cevabını vermişlerdir. Hesaplanan P değeri $0,164 > 0,05$ olduğu için gruplar arasında fark yoktur.

Liseye giden erkek öğretmen adaylarının %50,0'ı, bayan öğretmen adaylarının da %50,8'i kısmen cevabını vermişlerdir. Hesaplanan P değeri $0,985 > 0,05$ olduğu için gruplar arasında fark yoktur.

Tablo 5'de görüldüğü gibi; ilköğretim okuluna giden erkek öğretmen adaylarının %41,2'si, bayan öğretmen adayların da %52,3'ü kısmen

cevabını vermişlerdir. Hesaplanan P değeri $0,172 > 0,05$ olduğu için gruplar arasında fark yoktur.

Liseye giden erkek öğretmen adaylarının %50,0'ı kısmen cevabını verirken, bayan öğretmen adaylarının %39,0'ı evet cevabını vermişlerdir. Hesaplanan P değeri $0,358 > 0,05$ olduğu için gruplar arasında fark yoktur.

Tablo 6'da görüldüğü gibi; ilköğretim okuluna giden erkek öğretmen adaylarının %50,3'ü, bayan öğretmen adayların da %35,6'sı hayır cevabını vermişlerdir. Hesaplanan P değeri $0,043 < 0,05$ olduğu için gruplar arasında fark vardır.

Liseye giden erkek öğretmen adaylarının %55,4'ü, bayan öğretmen adaylarının %57,6'sı hayır cevabını vermişlerdir. Hesaplanan P değeri $0,498 > 0,05$ olduğu için gruplar arasında fark yoktur.

Tablo 7'de görüldüğü gibi; ilköğretim okuluna giden erkek öğretmen adaylarının %83,0'ı, bayan öğretmen adayların da %89,4'ü hayır cevabını vermişlerdir. Hesaplanan P değeri $0,031 < 0,05$ olduğu için gruplar arasında fark vardır.

Liseye giden erkek öğretmen adaylarının %78,6'sı, bayan öğretmen adaylarının %72,9'u hayır cevabını vermişlerdir. Hesaplanan P değeri $0,758 > 0,05$ olduğu için gruplar arasında fark yoktur.

Tablo 8'de görüldüğü gibi; ilköğretim okuluna giden erkek öğretmen adaylarının %76,5'i, bayan öğretmen adayların da %90,9'u evet cevabını vermişlerdir. Hesaplanan P değeri $0,031 < 0,05$ olduğu için gruplar arasında fark vardır.

Liseye giden erkek öğretmen adaylarının %83,9'u, bayan öğretmen adaylarının %84,7'si evet cevabını vermişlerdir. Hesaplanan P değeri $0,164 > 0,05$ olduğu için gruplar arasında fark yoktur.

Tablo 9'da görüldüğü gibi; ilköğretim okuluna giden erkek öğretmen adaylarının %78,4'ü, bayan öğretmen adayların da %84,4'ü evet cevabını vermişlerdir. Hesaplanan P değeri $0,420 > 0,05$ olduğu için gruplar arasında fark yoktur.

Liseye giden erkek öğretmen adaylarının %76,8'i, bayan öğretmen adaylarının %78,0'ı evet cevabını vermişlerdir. Hesaplanan P değeri $0,118 > 0,05$ olduğu için gruplar arasında fark yoktur.

Tablo 10'da görüldüğü gibi ilköğretim okuluna giden erkek öğretmen adaylarının %74,5'i, bayan öğretmen adayların da %93,2'si evet cevabını vermişlerdir. Hesaplanan P değeri $0,000 < 0,05$ olduğu için gruplar arasında fark vardır.

Liseye giden erkek öğretmen adaylarının %78,6'sı, bayan öğretmen adaylarının %83,1'i evet cevabını vermişlerdir. Hesaplanan P değeri $0,110 > 0,05$ olduğu için gruplar arasında fark yoktur.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu araştırmada; Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğretmen adaylarının çeşitli değişkenlere göre Okul Deneyimi (I) ders etkinliğine karşı göstermiş oldukları kurumsal, yöntemsel ve güdüsel görüşlerini belirleyebilmeyi amaçlamaktadır. Çalışmayla ulaşılan sonuçlar ve üzerinde yapılan açıklamalar aşağıda sunulmuştur.

Okul türüne ve cinsiyetlere göre öğretmen adaylarının öğrenim gördüğünüz okul ile uygulama yaptığınız okul arasında yeterli bir eşgüdüm var mı? Sorusuna verdikleri cevabı gösteren dağılım incelendiğinde; ilköğretim okuluna giden erkek öğretmen adaylarının %39,9'u hayır cevabını verirken bayan öğretmen adaylarının %42,4'ü kısmen cevabını vermişlerdir. Hesaplanan P değeri $0,107 > 0,05$ olduğu için gruplar arasında fark yoktur.

Liseye giden erkek öğretmen adaylarının %64,3'ü kısmen cevabını verirken bayan öğretmen adaylarının %50,8'i hayır cevabını vermişlerdir. Hesaplanan P değeri $0,001 < 0,05$ olduğu için gruplar arasında fark vardır. Bu bulgu Oral ve Dağlı (1999). "Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimine İlişkin Algıları", Ünver (2003) "Öğretmenlik Uygulamasında İşbirliği: Bir Durum Çalışması" adlı çalışmalarıyla paralellik göstermektedir. Bu da bize hem ilköğretim okullarında hem de liselerde öğrenim gören öğrencilerin öğrenim gördükleri okul ile uygulama yaptıkları okul arasında yeterli bir eşgüdümün olmadığı ve öğretmen adaylarının daha sonraki okul deneyimi II ve öğretmenlik uygulaması derslerinin sıkıntılı olabileceği konusunda yorumlanabilir.

Okul türüne ve cinsiyetlere göre öğretmen adaylarının okul idaresi sizinle yeterince ilgileniyor mu? Sorusuna verdikleri cevabı gösteren dağılım incelendiğinde; ilköğretim okuluna giden erkek öğretmen adaylarının %39,2'si, bayan öğretmen adayların da %35,6'sı hayır cevabını vermişlerdir. Hesaplanan P değeri $0,177 > 0,05$ olduğu için gruplar arasında fark yoktur. Öğretmen yetiştirmede hizmet öncesi eğitim kapsamında yer alan okullardaki öğretmenlik uygulaması çalışmalarının önemi şüphesiz yadsınamaz. Öğretmenlik uygulaması sırasında, öğretmen adayı, gelecekte üstleneceği öğretmenlik rolüne hazırlanmak için sadece kendi çabasının yetmeyeceği okul idaresinin de çabasının olması gerektiği savunulabilir.

Liseye giden erkek öğretmen adaylarının %50,0'ı hayır cevabını verirken bayan öğretmen adaylarının %54,2'si kısmen cevabını vermişlerdir. Hesaplanan P değeri $0,032 < 0,05$ olduğu için gruplar arasında fark vardır. Bu da bize hem ilköğretim okullarında hem de liselerde öğrenim gören öğrenciler okul idaresinin kendileriyle ilgilenmediği sonucu ortaya çıkmıştır. Bu bulgu Yapıcı

ve Yapıcı (2004) "Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimine İlişkin Algıları" adlı çalışmasıyla paralellik göstermektedir.

Okul türüne ve cinsiyetlere göre öğretmen adaylarının okul idaresi uygulamanın daha sağlıklı yürütmesi için bir kontrol mekanizması geliştirmiş mi? sorusuna verdikleri cevabı gösteren dağılım incelendiğinde; ilköğretim okuluna giden erkek öğretmen adaylarının %44,4'ü, bayan öğretmen adayların da %55,3'ü hayır cevabını vermişlerdir. Hesaplanan P değeri 0,021 < 0,05 olduğu için gruplar arasında fark vardır.

Liseye giden erkek öğretmen adaylarının %60,7'si, bayan öğretmen adaylarının da %61,0'ı hayır cevabını vermişlerdir. Hesaplanan P değeri 0,042 < 0,05 olduğu için gruplar arasında fark vardır. Bu da bize okul idaresinin üstüne düşen görevi yapamadığı sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

Okul türüne ve cinsiyetlere göre öğretmen adaylarının sizce rehber öğretmenleriniz mesleki açıdan yeterli deneyime sahipler mi? sorusuna verdikleri cevabı gösteren dağılım incelendiğinde; ilköğretim okuluna giden erkek öğretmen adaylarının %47,7'si, evet cevaplarını verirken bayan öğretmen adaylarının %40,2'si kısmen cevabını vermişlerdir. Hesaplanan P değeri 0,164 > 0,05 olduğu için gruplar arasında fark yoktur.

Liseye giden erkek öğretmen adaylarının %50,0'ı, bayan öğretmen adaylarının da %50,8'i kısmen cevabını vermişlerdir. Hesaplanan P değeri 0,985 > 0,05 olduğu için gruplar arasında fark yoktur. Bununla birlikte, haftalar geçtikçe, "etkinlikler", öğretmen adaylarının başarılı bir öğretime katkıda bulunan bazı farklı yetileri öğrenmelerini sağlar. Öğretmen adaylarının deneyimleri arttıkça, dersi kısa bir süre için öğretmeye ya da yakın gözetimi altında bulunduğu öğretmenle birlikte dersin işlenişine

katkıda bulunmaya başlayacağı söylenebilir..

Okul türüne ve cinsiyetlere göre öğretmen adaylarının başka bir branşta öğretmenlik yapabilecek bilgi ve beceriye sahip misiniz? Sorusuna verdikleri cevabı gösteren dağılım incelendiğinde; ilköğretim okuluna giden erkek öğretmen adaylarının %41,2'si, bayan öğretmen adayların da %52,3'ü kısmen cevabını vermişlerdir. Hesaplanan P değeri 0,172 > 0,05 olduğu için gruplar arasında fark yoktur.

Liseye giden erkek öğretmen adaylarının %50,0'ı kısmen cevabını verirken, bayan öğretmen adaylarının %39,0'ı evet cevabını vermişlerdir. Hesaplanan P değeri 0,358 > 0,05 olduğu için gruplar arasında fark yoktur.

Okul türüne ve cinsiyetlere göre öğretmen adaylarının farklı bir branşta okul deneyimi uygulamasına katılmanız mesleki açıdan kendinizi yabancı hissetmenize neden oluyor mu? Sorusuna verdikleri cevabı gösteren dağılım incelendiğinde; ilköğretim okuluna giden erkek öğretmen adaylarının %50,3'ü, bayan öğretmen adayların da %35,6'sı hayır cevabını vermişlerdir. Hesaplanan P değeri 0,043 < 0,05 olduğu için gruplar arasında fark vardır.

Liseye giden erkek öğretmen adaylarının %55,4'ü, bayan öğretmen adaylarının %57,6'sı hayır cevabını vermişlerdir. Hesaplanan P değeri 0,498 > 0,05 olduğu için gruplar arasında fark yoktur.

Okul türüne göre öğretmen adaylarının branşınız dışında başka bir branşta uygulama yapmanız size branşınızın işe yaramadığı duygusunu yaşatıyor mu? Sorusuna verdikleri cevabı gösteren dağılım incelendiğinde; ilköğretim okuluna giden erkek öğretmen adaylarının %83,0'ı, bayan öğretmen adayların da %89,4'ü hayır cevabını vermişlerdir. Hesaplanan P değeri 0,031 < 0,05 olduğu için gruplar arasında fark vardır.

Liseye giden erkek öğretmen adaylarının %78,6'sı, bayan öğretmen adaylarının %72,9'u hayır cevabını vermişlerdir. Hesaplanan P değeri 0,758 > 0,05 olduğu için gruplar arasında fark yoktur.

Okul türüne ve cinsiyetlere göre öğretmen adaylarının okul deneyimi uygulamasının size yararlı olduğunu düşünüyor musunuz? Sorusuna verdikleri cevabı gösteren dağılım incelendiğinde; ilköğretim okuluna giden erkek öğretmen adaylarının %76,5'i, bayan öğretmen adayların da %90,9'u evet cevabını vermişlerdir. Hesaplanan P değeri 0,031 < 0,05 olduğu için gruplar arasında fark vardır.

Liseye giden erkek öğretmen adaylarının %83,9'u, bayan öğretmen adaylarının %84,7'si evet cevabını vermişlerdir. Hesaplanan P değeri 0,164 > 0,05 olduğu için gruplar arasında fark yoktur. Bu bulgu Azar (2003) "Okul Deneyimi Ve Öğretmenlik Uygulaması Derslerine İlişkin Görüşlerinin Yansımaları" adlı çalışmasıyla paralellik göstermektedir. Fakat okul idaresi ile öğrenim gördükleri okul arasında yeterince eşgüdümün olması öğrencilerin bu derste daha iyi olacağı konusunda yorumlanabilir.

Okul türüne ve cinsiyetlere göre öğretmen adaylarının okul deneyimi uygulaması size bir öğretmen gibi davranma hissi verdi mi? sorusuna verdikleri cevabı gösteren dağılım incelendiğinde; ilköğretim okuluna giden erkek öğretmen adaylarının %78,4'ü, bayan öğretmen adayların da %84,4'ü evet cevabını vermişlerdir. Hesaplanan P değeri 0,420 > 0,05 olduğu için gruplar arasında fark yoktur.

Liseye giden erkek öğretmen adaylarının %76,8'i, bayan öğretmen adaylarının %78,0'ı evet cevabını vermişlerdir. Hesaplanan P değeri 0,118 > 0,05 olduğu için gruplar arasında fark yoktur.

Okul türüne göre öğretmen adaylarının okul deneyimi uygulamasının sizin öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutum geliştirmenize katkısı olmakta mıdır? Sorusuna verdikleri cevabı gösteren dağılım incelendiğinde; ilköğretim okuluna giden erkek öğretmen adaylarının %74,5'i, bayan öğretmen adayların da %93,2'si evet cevabını vermişlerdir. Hesaplanan P değeri 0,000 < 0,05 olduğu için gruplar arasında fark vardır.

Liseye giden erkek öğretmen adaylarının %78,6'sı, bayan öğretmen adaylarının %83,1'i evet cevabını vermişlerdir. Hesaplanan P değeri 0,110 > 0,05 olduğu için gruplar arasında fark yoktur.

Genel bir sonuca varacak olursak; öğretmen adaylarının okul türüne ve cinsiyetlere göre okul deneyimi (I) ders etkinliğinin gerçekleşme süreci incelendiğinde; kurumsal işleyiş bakımından, beden eğitimi ve spor yüksekokulları ile uygulama okulları arasında yeterli bir eşgüdümün (koordinasyon) olmadığı ortaya çıkarken, yönetsel ve güdüsel açıdan öğretmen adayları için okul deneyimi (I) ders etkinliğinin yararlı olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Öneriler:

- 1-Fakülte-Uygulama Okulu arasındaki eşgüdüm (koordinasyon) eksikliği ortadan kaldırılmalı
- 2-Uygulama okullarına gerekli danışmanlık hizmetlerinin sağlanmalı
- 3- Uygulama öğretmenleri öğrencilerin mesleki gelişimlerine yardımcı olmalı,
- 4- Öğretmen adayına gerekli araç- gereç sağlanması ve okulu tanıtması, devam çizelgelerinin titizlikle düzenlenmesi ve uygulanmalı

KAYNAKLAR

Alkan C (1987) Öğretmenlik Uygulamaları El Kitabı. Ankara:Yargıçoğlu Matbaası.

Azar A (1998) Fizik Öğretmenlerinin Meslekî Gelişim Sürecinde Özel Konular, Yayınlanmamış Doktora Tezi, KTÜ. Fen Bilimleri Enstitüsü, 1998

Azar A (2003) Okul Deneyimi Ve Öğretmenlik Uygulaması Derslerine İlişkin Görüşlerinin Yansımaları, Milli Eğitim Dergisi 159, Yaz 2003

Bursalıoğlu Z (1987) Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları. No: 154.

Büyükkaragöz S (1985) "Öğretmen Yetiştirme Probleminin Dünü, Bugünü ve Geleceği Hakkında Düşünceler". Milli Eğitim ve Kültür. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi. ss. 30-37.

Çepni S ve Azar A (1995) Two approaches to the international initial science teacher education program, Teacher tranng for the twenty first century, İzmir,

Develioğlu, A. S (1987) "Toplumun En Kutsal unsuru Öğretmen". Çağdaş Eğitim. Ankara: Tekışık Matbaası. Sayı: 128 ss.24-25.

Erken, E (1974). "Okul- Öğretmen ve Öğrenci. Milli Eğitim. İstanbul: İstanbul Milli Eğitim Basımevi. Sayı:1. ss.1-12.

Kocabaş A, Durukafa G, Gürses I, (2000) 1998-1999 Öğretim Yılı Buca

Eğitim Fakültesi Uygulama Okulları İşbirliği Programının Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunlar Ve Çözüm Önerileri, D.E.Ü. Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı:12

Mizoue, Y and Wataru I (1993) "Reforming Teacher Education to Increase Teacher Competence and Improve Entry to the Profession" Peabody Journal Of Education. 68:3. ss 21-37.

Oğuzkan F (1993) "Ortadereceli Okul Öğretmenlerinin Yetiştirilmesi". Cumhuriyet Döneminde Eğitim. İstanbul : İstanbul Milli Eğitim Basımevi. ss.595-623.

Oral B ve Dağlı A (1999) Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimine İlişkin Algıları, Çağdaş Eğitim Dergisi, Mayıs-1999 Sayı:254 (18-24)

Sands, D. A. Özçelik. ve B. Gardner (1996) Okullardaki Çalışmalar (Ortaöğretim). Ankara: YÖK/ Dünya Bankası. Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi. Deneme Basımı.

Ünver G (2003) Öğretmenlik Uygulamasında İşbirliği: Bir Durum Çalışması, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 23, Sayı:1

Yapıcı Ş ve Yapıcı M (2004) Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimi I Dersine İlişkin Görüşleri, İlköğretim-Online 3(2), 54-59 [Online]:[Http://ilkogretim-Online.org.tr](http://ilkogretim-online.org.tr)

TABLOLAR

Tablo 1 Okul Türüne ve Cinsiyetlere Göre Öğretmen Adaylarının Öğrenim Gördüğünüz Okul İle Uygulama Yaptığınız Okul Arasında Yeterli Bir Eşgüdüm Var Mı Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım

	İlköğretim okuluna giden erkek öğretmen adayı		İlköğretim okuluna giden bayan öğretmen adayı		Liseye giden erkek öğretmen adayı		Liseye giden bayan öğretmen adayı	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Evet	44	28,8	27	20,5	5	8,9	11	18,6
Hayır	61	39,9	49	37,1	15	26,8	30	50,8
Kısmen	48	31,4	56	42,4	36	64,3	18	30,5
Toplam	153	100,0	132	100,0	56	100,0	59	100,0

$X^2=4,472$ Sd=2 P=0,107 $X^2=13,181$ Sd=2 P=0,001

Tablo:2 Okul Türüne ve Cinsiyetlere Göre Öğretmen Adaylarının Okul İdaresi Sizinle Yeterince İlgileniyor Mu? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım

	İlköğretim okuluna giden erkek öğretmen adayı		İlköğretim okuluna giden bayan öğretmen adayı		Liseye giden erkek öğretmen adayı		Liseye giden bayan öğretmen adayı	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Evet	57	37,3	41	31,1	10	17,9	4	6,8
Hayır	60	39,2	47	35,6	28	50,0	23	39,0
Kısmen	36	23,5	44	33,3	18	32,1	32	54,2
Toplam	153	100,0	132	100,0	56	100,0	59	100,0

$X^2=3,463$ Sd=2 P=0,177 $X^2=6,908$ Sd=2 P=0,032

Tablo 3 Okul Türüne ve Cinsiyetlere Göre Öğretmen Adaylarının Okul İdaresi Uygulamanın Daha Sağlıklı Yürümesi İçin Bir Kontrol Mekanizması Geliştirmiş Mi? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım

	İlköğretim okuluna giden erkek öğretmen adayı		İlköğretim okuluna giden bayan öğretmen adayı		Liseye giden erkek öğretmen adayı		Liseye giden bayan öğretmen adayı	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Evet	31	20,3	32	24,2	9	16,1	2	3,4
Hayır	68	44,4	73	55,3	34	60,7	36	61,0
Kısmen	54	35,3	27	20,5	13	23,2	21	35,6
Toplam	153	100,0	132	100,0	56	100,0	59	100,0

$X^2=7,688$ Sd=2 P=0,021 $X^2=6,320$ Sd=2 P=0,042

Tablo 4 Okul Türüne ve Cinsiyetlere Göre Öğretmen Adaylarının Sizce Rehber Öğretmenleriniz Mesleki Açından Yeterli Deneyime Sahipler Mi? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım

	İlköğretim okuluna giden erkek öğretmen adayı		İlköğretim okuluna giden bayan öğretmen adayı		Liseye giden erkek öğretmen adayı		Liseye giden bayan öğretmen adayı	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Evet	73	47,7	50	37,9	16	28,6	16	28,6
Hayır	23	15,0	29	22,0	12	21,4	13	22,0
Kısmen	57	37,3	53	40,2	28	50,0	30	50,8
Toplam	153	100,0	132	100,0	56	100,0	59	100,0

$X^2=3,611$ Sd=2 P=0,164 $X^2=0,031$ Sd=2 P=0,985

Tablo 5 Okul Türüne ve Cinsiyetlere Göre Öğretmen Adaylarının Başka Bir Branşta Öğretmenlik Yapabilecek Bilgi Ve Beceriye Sahip Misiniz? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım

	İlköğretim okuluna giden erkek öğretmen adayı		İlköğretim okuluna giden bayan öğretmen adayı		Liseye giden erkek öğretmen adayı		Liseye giden bayan öğretmen adayı	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Evet	42	27,5	29	22,0	16	28,6	23	39,0
Hayır	48	31,4	34	25,8	12	21,4	14	23,7
Kısmen	63	41,2	69	52,3	28	50,0	22	37,3
Toplam	153	100,0	132	100,0	56	100,0	59	100,0

$X^2=3,515$ Sd=2 P=0,172 $X^2=2,053$ Sd=2 P=0,358

Tablo 6 Okul Türüne ve Cinsiyetlere Göre Öğretmen Adaylarının Farklı Bir Branşta Okul Deneyimi Uygulamasına Katılmamız Mesleki Açından Kendinizi Yabancı Hissetmenize Neden Oluyor Mu? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım

	İlköğretim okullarına giden erkek öğretmen adayı		İlköğretim okuluna giden bayan öğretmen adayı		Liseye giden erkek öğretmen adayı		Liseye giden bayan öğretmen adayı	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Evet	37	24,2	43	32,6	8	14,3	12	20,3
Hayır	77	50,3	47	35,6	31	55,4	34	57,6
Kısmen	39	25,5	42	31,8	17	30,4	13	22,0
Toplam	153	100,0	132	100,0	56	100,0	59	100,0

$X^2=6,306$ Sd=2 P=0,043 $X^2=1,394$ Sd=2 P=0,498

Tablo 7 Okul Türüne ve Cinsiyetlere Göre Öğretmen Adaylarının Branşınız Dışında Başka Bir Branşta Uygulama Yapmanız Size Branşınızın İşe Yaramadığı Duygusunu Yaşatıyor Mu? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım

	İlköğretim okuluna giden erkek öğretmen adayı		İlköğretim okuluna giden bayan öğretmen adayı		Liseye giden erkek öğretmen adayı		Liseye giden bayan öğretmen adayı	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Evet	17	11,1	4	3,0	7	12,5	10	16,9
Hayır	127	83,0	118	89,4	44	78,6	43	72,9
Kısmen	9	5,9	10	7,6	5	8,9	6	10,2
Toplam	153	100,0	132	100,0	56	100,0	59	100,0

$X^2=6,921$ Sd=2 P=0,031 $X^2=0,554$ Sd=2 P=0,758

Tablo 8 Okul Türüne ve Cinsiyetlere Göre Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimi Uygulamasının Size Yararlı Olduğunu Düşünüyor Musunuz? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım

	İlköğretim okuluna giden erkek öğretmen adayı		İlköğretim okuluna giden bayan öğretmen adayı		Liseye giden erkek öğretmen adayı		Liseye giden bayan öğretmen adayı	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Evet	117	76,5	120	90,9	47	83,9	50	84,7
Hayır	19	12,4	2	1,5	3	5,4	7	11,9
Kısmen	17	11,1	10	7,6	6	10,7	2	3,4
Toplam	153	100,0	132	100,0	56	100,0	59	100,0

$X^2=14,144$ Sd=2 P=0,001 $X^2=3,617$ Sd=2 P=0,164

Tablo 9 Okul Türüne ve Cinsiyetlere Göre Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimi Uygulaması Size Bir Öğretmen Gibi Davranma Hissi Verdi Mi? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım

	İlköğretim okuluna giden erkek öğretmen adayı		İlköğretim okuluna giden bayan öğretmen adayı		Liseye giden erkek öğretmen adayı		Liseye giden bayan öğretmen adayı	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Evet	120	78,4	111	84,4	43	76,8	46	78,0
Hayır	23	15,0	16	12,1	2	3,6	7	11,9
Kısmen	10	6,5	5	3,8	11	19,6	6	10,2
Toplam	153	100,0	132	100,0	56	100,0	59	100,0

$X^2=1,736$ Sd=2 P=0,420 $X^2=4,274$ Sd=2 P=0,118

Tablo 10 Okul Türüne ve Cinsiyetlere Göre Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimi Uygulamasının Sizin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Olumlu Tutum Geliştirmenize Katkısı Olmakta Mıdır? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım

	İlköğretim okuluna giden erkek öğretmen adayı		İlköğretim okuluna giden bayan öğretmen adayı		Liseye giden erkek öğretmen adayı		Liseye giden bayan öğretmen adayı	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Evet	114	74,5	123	93,2	44	78,6	49	83,1
Hayır	25	16,3	5	3,8	4	7,1	-	-
Kısmen	14	9,2	4	3,0	8	14,3	10	16,9
Toplam	153	100,0	132	100,0	56	100,0	59	100,0

$X^2=17,780$ Sd=2 P=0,000 $X^2=4,416$ Sd=2 P=0,110